

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-PT

Datum: 30. oktobar 2008.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija Patrick Robinson, predsjedavajući
sudija Iain Bonomy, pretpretresni sudija
sudija Michèle Picard

Sekretar: g. Hans Holthuis

Odluka od: 30. oktobra 2008.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

ODLUKA O ZAŠTITNIM MJERAMA ZA SVJEDOKE

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
g. Mark B. Harmon

Optuženi

g. Radovan Karadžić

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po sljedećim podnescima:

- a. "Obavijesti tužilaštva u vezi sa zaštitnim mjerama za svjedoke koje su trenutno na snazi" s povjerljivim *ex parte* Dodatkom (dalje u tekstu: **Prva obavijest tužilaštva**) od 15. septembra 2008.;
 - i. "Dopuni obavijesti tužilaštva u vezi sa zaštitnim mjerama za žrtve i svjedoke" s povjerljivim *ex parte* Dodatkom (dalje u tekstu: **Dopuna Prve obavijesti tužilaštva**) od 2. oktobra 2008.;
 - ii. "Zahtjevu optuženog za razjašnjenje obavijesti tužilaštva u vezi sa zaštitnim mjerama koje su trenutno na snazi" (dalje u tekstu: **Prvi zahtjev optuženog za razjašnjenje**) od 9. oktobra 2008.;
 - iii. "Odgovoru tužilaštva na zahtjev Radovana Karadžića za razjašnjenje obavijesti o zaštitnim mjerama koje su trenutno na snazi" (dalje u tekstu: **Odgovor tužilaštva na Prvi zahtjev optuženog za razjašnjenje**) od 20. oktobra 2008.;
- b. povjerljivom "Zahtjevu tužilaštva za odgođeno objelodanjivanje identiteta svjedoka P i obavještenju o zaštitnim mjerama koje su na snazi" s povjerljivim *ex parte* Dodatkom (dalje u tekstu: **Zahtjev tužilaštva**) od 15. septembra 2008.;
 - i. "Zahtjevu optuženog za produženje roka za odgovor na zahtjev tužilaštva u vezi sa svjedokom P" (dalje u tekstu: **Zahtjev optuženog za produženje roka**) od 6. oktobra 2008.;
 - ii. povjerljivom "Odgovoru tužioca na zahtjev optuženog za produženje roka i zahtjevu tužioca za daljnju odgodu objelodanjivanja identiteta svjedoka P" (dalje u tekstu: **Odgovor i daljnji zahtjev tužilaštva**) od 15. oktobra 2008.;
- c. "Obavijesti tužilaštva o odgođenom objelodanjivanju" s povjerljivim *ex parte* Dodatkom (dalje u tekstu: **Druga obavijest tužilaštva**) od 22. septembra 2008.;

Priloga

- i. "Zahtjevu optuženog za razjašnjenje obavijesti tužilaštva o odgođenom objelodanjivanju" (dalje u tekstu: **Drugi zahtjev optuženog za razjašnjenje**) od 21. oktobra 2008.;
 - ii. "Odgovoru tužilaštva na zahtjev za razjašnjenje obavještenja tužilaštva o odgođenom objelodanjivanju" (dalje u tekstu: **Odgovor tužilaštva na Drugi zahtjev optuženog za razjašnjenje**) od 28. oktobra 2008.; i
- d. "Drugoj obavijesti tužilaštva u vezi sa zaštitnim mjerama za svjedoke koje su trenutno na snazi i zahtjevu za dodjeljivanje različitih pseudonima" (dalje u tekstu: **Treća obavijest tužilaštva**) od 24. septembra 2008.

Pretno vijeće ovim donosi odluku po svim gorenavedenim podnescima.

I. Proceduralni kontekst i argumenti strana u postupku

(i) Prva obavijest tužilaštva i s njom povezani podnesci

1. **Prvom obaviješću tužilaštva** tužilaštvo, u skladu s pravilom 75(F) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), obavještava Pretresno vijeće o nastavku primjene raznih zaštitnih mjera koje su u drugim postupcima određene za 31 svjedoka koje ono namjerava da pozove na suđenju. Te mjere, između ostalog, uključuju mjere u vezi sa suđenjem kao što su izobličenje slike, izobličenje glasa i svjedočenje na zatvorenoj sjednici. U vezi sa četiri svjedoka, tužilaštvo traži da se mjera odgođenog objelodanjivanja identiteta i izjava optuženom nastavi primjenjivati do 30 dana prije početka suđenja ili nekog drugog datuma koji odredi Vijeće. Tužilaštvo takođe traži dodjelu pseudonima različitih od onih korištenih u drugim postupcima, te nastavak primjene raznih zaštitnih mjera u vezi s ograničavanjem objelodanjivanja javnosti i medijima podataka na osnovu kojih se može utvrditi identitet svjedoka.
2. Dana 26. septembra 2008. Pretresno vijeće je izdalo "Preliminarni nalog po zahtjevu tužilaštva za zaštitne mjere za svjedoke", kojim je tužilaštvu naložilo da dostavi dodatne informacije u vezi sa zaštitnim mjerama koje su trenutno na snazi za dva svjedoka za koja je Prvom obaviješću tužilaštva zatraženo odgođeno objelodanjivanje.¹ Tužilaštvo je u **Dopuni Prve obavijesti tužilaštva** dostavilo tražene informacije.

¹ Preliminarni nalog po zahtjevu tužilaštva za zaštitne mjere za svjedoke, 26. septembar 2008., par. 6.

Prijevod

3. Prva obavijest tužilaštva dostavljena je optuženom na B/H/S-u 19. septembra 2008., kada je, u skladu s ustaljenom praksom ovog Pretresnog vijeća, počeo da teče 14-dnevni Pravilnikom propisani rok u kojem je optuženi imao mogućnost da podnese odgovor. Optuženi je **Prvi zahtjev optuženog za razjašnjenje** podnio 9. oktobra 2008., odnosno sedam dana po isteku tog roka. U svom Zahtjevu za razjašnjenje, optuženi traži, prvo, da Pretresno vijeće naloži tužilaštvu da Prvu obavijest tužilaštva podnese kao zahtjev i, drugo, da mu naloži da objelodani pseudonime koje su relevantni svjedoci koristili u ranijim predmetima, kako bi optuženi, na osnovu ocjene javnih iskaza i s njima povezanih naloga, mogao da utvrdi da li želi da podnese zahtjev za izmjenu zaštitnih mjera.

4. U **Odgovoru tužilaštva na Prvi zahtjev optuženog za razjašnjenje** tužilaštvo na dobrovoljnom osnovu razjašnjava nekoliko pitanja u vezi s Prvom obaviješću tužilaštva i Trećom obaviješću tužilaštva (o kojoj će biti riječi u nastavku). Pozivajući se na pravne izvore, ono tvrdi da su Prva i Treća obavijest tužilaštva primjereno podnijete na osnovu pravila 75(F) kao obavijesti o nastavku primjene ranije odobrenih zaštitnih mjera u vezi sa suđenjem i mjere odgođenog objelodanjivanja, a ne kao zahtjevi.² Tužilaštvo povlači zahtjeve za pravno sredstvo u vezi s objelodanjivanjem javnosti i medijima i ispravlja više grešaka koje su se potkrale u obavijestima. Ono takođe prilaže spisak pseudonima koji su ranije korišteni za svjedoke navedene u Prvoj i Trećoj obavijesti tužilaštva.

(ii) Zahtjev tužilaštva i s njim povezani podnesci

5. **Zahtjevom tužilaštva** tužilaštvo obavještava Pretresno vijeće o zaštitnim mjerama koje su u drugim postupcima odobrene za svjedoka koji se u tom zahtjevu pominje kao svjedok P, uključujući upotrebu pseudonima i svjedočenje na zatvorenoj sjednici. Tužilaštvo traži da se svjedoku P dodijeli pseudonim različit od onog koji mu je dodijeljen u drugim postupcima i da se odobri odgoda objelodanjivanja njegovog identiteta optuženom na period od 30 dana. Tužilaštvo takođe traži nastavak primjene raznih zaštitnih mjera u vezi s ograničavanjem objelodanjivanja javnosti i medijima podataka na osnovu kojih se može utvrditi identitet svjedoka P.

6. Zahtjev tužilaštva dostavljen je optuženom na B/H/S-u 22. septembra 2008. Optuženi je **Zahtjev za produženje roka** podnio 6. oktobra 2008. što je, pošto se radilo o ponedjeljku, bio posljednji dan roka za podnošenje odgovora. U Zahtjevu za produženje roka optuženi iznosi tvrdnju da se Zahtjev tužilaštva, koji je podniet na povjerljivom osnovu, treba ponovo podnijeti kao javni dokument. Optuženi traži da se rok za podnošenje odgovora na Zahtjev tužilaštva produži

² Odgovor tužilaštva na Prvi zahtjev optuženog za razjašnjenje, par. 2–3.

Prijevod

"za 14 dana od trenutka kada Sekretarijat odobri odgovarajuća sredstava za njegov tim odbrane"³ radi "dobijanja informacija od članova njegovog tima odbrane" koji će ga "obavijestiti o tome da li postoje argumenti na osnovu kojih se može usprotiviti zahtjevu [...] ili zatražiti [...] izmjenu zaštitnih mjera" koje su ranije određene za dotičnog svjedoka.⁴

7. U **Odgovoru i daljnjem zahtjevu tužilaštva** tužilaštvo tvrdi da Zahtjev tužilaštva treba ostati povjerljiv i tu tvrdnju potkrepljuje argumentima.⁵ Ono dalje tvrdi da je optuženi već primio raniji iskaz svjedoka P jer mu je kopija tog iskaza objelodanjena kao dio propratnog materijala uz Prvu izmijenjenu optužnicu.⁶ Tužilaštvo takođe traži da se odobri odgoda objelodanjivanja identiteta svjedoka P dok ga ono ne kontaktira ili na daljnji period od 30 dana, koje god je kraće, budući da uprkos svim naporima još nije uspjelo da stupi u kontakt s tim svjedokom.⁷

(iii) Druga obavijest tužilaštva i s njom povezani podnesci

8. **Drugom obaviješću tužilaštva** tužilaštvo, u skladu s pravilom 75(F) Pravilnika, obavještava Pretresno vijeće o nastavku primjene zaštitne mjere odgođenog objelodanjivanja koja je ranije odobrena za jednog svjedoka tužilaštva. Tužilaštvo takođe traži da se za dotičnog svjedoka odobri upotreba pseudonima različitog od onog koji mu je dodijeljen u drugim postupcima.

9. Druga obavijest tužilaštva dostavljena je optuženom na B/H/S-u 10. oktobra 2008. U **Drugom zahtjevu optuženog za razjašnjenje**, koji je podnjet u roku, 21. oktobra 2008., optuženi traži, prvo, da se Druga obavijest tužilaštva ponovo podnese kao zahtjev, a ne obavijest i, drugo, da Pretresno vijeće naloži tužilaštvu da objelodani pseudonim koji je dotični svjedok koristio u ranijem predmetu, u kojem je odobreno odgođeno objelodanjivanje, kako bi optuženi, na osnovu ocjene javnog iskaza i naloga izdatih u vezi sa svjedokom, mogao da utvrdi da li je zaštitna mjera odgođenog objelodanjivanja i dalje neophodna ili treba zatražiti da se izda nalog za njenu izmjenu.

10. U **Odgovoru tužilaštva na Drugi zahtjev optuženog za razjašnjenje** tužilaštvo tvrdi da je Druga obavijest tužilaštva primjereno podnijeta kao obavijest na osnovu pravila 75(F), kao i da bi otkrivanje ranijeg pseudonima dotičnog svjedoka moglo dovesti do preranog objelodanjivanja

³ Zahtjev optuženog za produženje roka, par. 5.

⁴ Zahtjev optuženog za produženje roka, par. 3.

⁵ Odgovor i daljnji zahtjev tužilaštva, par. 3.

⁶ Odgovor i daljnji zahtjev tužilaštva, par. 4.

⁷ Pretresno vijeće napominje da je Odgovor i daljnji zahtjev tužilaštva optuženi primio na B/H/S-u 21. oktobra 2008. Međutim, imajući u vidu konkretni proceduralni kontekst u vezi s ovim pitanjem, Pretresno veće ne smatra da je nužno da se optuženi o tome izjašnjava. U slučaju da optuženi ima razloga da to učini, on u roku od sedam dana od primanja ove Odluke na B/H/S-u može podnijeti zahtjev da se odluka u vezi s tim pitanjem poništi.

Prijevod

njegovog identiteta, te da, s obzirom na okolnosti, takvo otkrivanje ionako ne bi bilo od pomoći optuženom.

(iv) *Treća obavijest tužilaštva*

11. **Trećom obaviješću tužilaštva** tužilaštvo, u skladu s pravilom 75(F) Pravilnika, obavještava Pretresno vijeće o zaštitnim mjerama u vezi sa suđenjem koje su ranije odobrene za još 66 svjedoka čije izjave i transkripti čine dio propratnog materijala uz "Zahtjev za izmjenu Prve izmijenjene optužnice" koji je tužilaštvo podnijelo 22. septembra 2008. Za 64 od tih svjedoka tužilaštvo traži dodjelu novih pseudonima.

12. Treća obavijest tužilaštva dostavljena je optuženom na B/H/S-u 8. oktobra 2008. i on na nju nije odgovorio u roku predviđenom Pravilnikom.

II. Mjerodavno pravo

A. Produženje roka za odgovor

13. U skladu s pravilom 127(A)(i) Pravilnika, pretresno vijeće može izmijeniti rokove propisane Pravilnikom, nakon što mu se podneskom iznesu valjani razlozi. Pretresno vijeće podsjeća na jednu od svojih ranijih odluka u ovom predmetu,⁸ u kojoj je konstatovalo da smatra instruktivnom jednu odluku donijetu u predmetu *Tužilac protiv Krajišnika*.⁹ U toj odluci Žalbeno vijeće je razmatralo pitanje da li činjenica da je transfer sredstava optuženog jednom od njegovih pravnih zastupnika blokiran, predstavlja valjani razlog za odobravanje zahtjeva optuženog za produženje roka. Optuženi je tvrdio da bi Vijeće trebalo odgoditi postupak kako bi mu dalo vremena za podnošenje zahtjeva za deblokiranje sredstava i procesiranje tog zahtjeva. Žalbeno vijeće je stalo na stanovište da to ne predstavlja valjani razlog za odgodu rečenog postupka.¹⁰ Pretresno vijeće ima u vidu još jednu odluku Žalbenog vijeća u predmetu *Krajišnik*, u kojoj je razmatran zahtjev optuženog za produženje roka za podnošenje replike na odgovor tužilaštva na njegov žalbeni podnesak. Odbivši taj zahtjev, Žalbeno vijeće je s neodobravanjem uzelo u obzir činjenicu da je optuženi, iako je raspolagao svim informacijama, čekao da prođe devet od 15 dana

⁸ Odluka po zahtjevu Momčila Perišića za pristup povjerljivim materijalima u predmetu protiv Radovana Karadžića, 14. oktobar 2008., par. 5.

⁹ *Tužilac protiv Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Odluka po zahtjevu g. Krajišnika za ponovno određivanje roka za podnošenje dopunskog podneska g. Dershowitza (dalje u tekstu: Prva odluka u predmetu *Krajišnik*), 27. mart 2008.

¹⁰ Prva odluka u predmetu *Krajišnik*, str. 2.

prije nego što je dao naslutiti da bi mogao imati neke bojazni u pogledu rasporeda podnošenja podnesaka.¹¹

B. Zaštitne mjere

14. Pretresno vijeće ističe da je članom 20(1) Statuta propisano da se postupak mora voditi uz puno poštovanje prava optuženog i dužnu brigu o zaštiti žrtava i svjedoka. Pored toga, optuženom se članom 21(2) Statuta daje pravo na pravično i javno suđenje, uz ograde predviđene članom 22, kojim se od Međunarodnog suda traži da u svojim pravilima o postupku i dokazima osigura zaštitu žrtava i svjedoka, uključujući vođenje postupka *in camera* i zaštitu identiteta. Kao što je u dosadašnjoj praksi Međunarodnog suda konstatovano više puta, pomenuti članovi odražavaju dužnost pretresnih vijeća da uspostave ravnotežu između prava optuženog na pravično suđenje, prava žrtava i svjedoka na zaštitu i prava javnosti na pristup informacijama.¹²

C. Zaštitne mjere u vezi sa suđenjem predviđene pravilom 75

15. Pravilo 75(A) Pravilnika dopušta pretresnom vijeću da "nalogom odred[i] odgovarajuće mjere za očuvanje privatnosti i zaštitu žrtava i svjedoka, pod uslovom da one nisu u suprotnosti s pravima optuženog". Pravilom 75(B) je predviđeno da te mjere mogu obuhvatati mjere kojima se sprečava da se javnosti i medijima objelodane podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet svjedoka ili žrtava, uključujući izobličene glasa i slike i dodjelu pseudonima, kao i svjedočenje na zatvorenoj sjednici u skladu s pravilom 79.

16. Shodno pravilu 75(F)(i), "[k]ad su u nekom postupku pred Međunarodnim sudom za neku žrtvu ili svjedoka određene zaštitne mjere [one] ostaju na snazi, *mutatis mutandis*, u svakom drugom postupku pred Međunarodnim sudom". Te mjere ostaju na snazi dok god ne budu ukinute, izmijenjene ili pojačane na osnovu zahtjeva neke strane u postupku podnijetog odgovarajućem sudiji ili pretresnom vijeću u skladu s procedurom predviđenom pravilom 75(G). Pretresno vijeće ističe da je iznijeto mišljenje da dodjela pseudonima različitog od onog koji je za nekog svjedoka korišten u ranijem

¹¹ *Tužilac protiv Krajišnika*, predmet br. IT-00-39-A, Odluka po Krajišnikovom zahtjevu za produženje roka za ulaganje replike, 13. maj 2008., str. 3.

¹² Vidi, npr., *Tužilac protiv Tadića*, predmet br. IT-94-1-T, Decision on the Prosecutor's Motion Requesting Protective Measures for Witness L /Odluka po zahtjevu tužioca za zaštitne mjere za svjedoka L/, 14. novembar 1995., par. 11; *Tužilac protiv Tadića*, predmet br. IT-94-1-T, Odluka po zahtjevu tužioca kojim se traže zaštitne mjere za svjedoka R (dalje u tekstu: Odluka u vezi sa svjedokom R u predmetu *Tadić*), 31. juli 1996., str. 4; *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, predmet br. IT-99-36-PT, Odluka po zahtjevu tužilaštva za zaštitne mjere (dalje u tekstu: Prva odluka u predmetu *Brđanin*), 3. juli 2000., par. 7.

postupku, iako u neku ruku jeste izmjena, predstavlja administrativnu, a ne suštinsku, izmjenu ranije odobrene mjere i, prema tome, potpada pod pravilo 75(F).¹³

D. Odgođeno objelodanjivanje predviđeno pravilom 69

17. U normalnim okolnostima, tužilaštvo je, u skladu s pravilom 66(A)(i) Pravilnika, dužno da optuženom u roku od trideset dana od prvog stupanja pred sud objelodani kopije propratnog materijala koji je bio priložen uz optužnicu kada je ona podnesena na potvrdu. Slično vrijedi i u slučaju izmjene optužnice na osnovu pravila 50. Shodno pravilu 66(A)(ii) Pravilnika, tužilaštvo je takođe dužno da dostavi kopije izjava i transkripata svih svjedoka koje namjerava da pozove da svjedoče na suđenju. Međutim, te obaveze objelodanjivanja nisu apsolutne. Naime, pravilom 69(A) je predviđeno da "u izuzetnim okolnostima" pretresno vijeće može naložiti da se optuženom ne objelodanjuje identitet žrtve ili svjedoka koji mogu biti u opasnosti ili izloženi riziku sve dok se te osobe ne stave pod zaštitu Međunarodnog suda.

18. Uslijed toga se javlja potreba za ispravnim uspostavljanjem ravnoteže između prava optuženog i bezbjednosti žrtava i svjedoka. Dok se zaštitne mjere predviđene pravilom 75 tiču ograničavanja objelodanjivanja *javnosti*, pravilo 69 se odnosi na ograničavanje objelodanjivanja podataka o identitetu svjedoka *samom optuženom*, što je ozbiljniji vid ograničavanja jer se može negativno odraziti na mogućnost optuženog da pripremi odbranu. Pretresno vijeće napominje da je pravilom 69(C) propisano da se "identitet žrtve ili svjedoka mora [...] objelodaniti dovoljno rano prije početka suđenja da bi se ostavilo dovoljno vremena za pripremu odbrane", pri čemu se moraju uzeti u obzir odredbe pravila 75. To pravilo omogućuje Pretresnom vijeću da ispuni svoju obavezu iz člana 21(4)(b) i obezbijedi da optuženi ima odgovarajuće vrijeme i uslove da se pripremi za suđenje.

19. Nekoliko pretresnih vijeća, prije svega Pretresno vijeće u predmetu *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, pojasnilo je šta opravdava primjenu pravila 69(A).¹⁴ Naime, tužilaštvo mora pokazati da postoje "izuzetne okolnosti", odnosno, nešto više od samih okolnosti koje prevladavaju u bivšoj Jugoslaviji.¹⁵ Ovo Pretresno vijeće smatra da je, putem testa koji je prvobitno definisan u predmetu

¹³ Vidi, npr., *Tužilac protiv Lukića i Lukića*, predmet br. IT-98-32/1-PT, Odluka po zahtjevu tužioca za izdavanje naloga za zaštitne mjere (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Lukić*), par. 8.

¹⁴ Vidi Prvu odluku u predmetu *Brđanin*, par. 24–38; *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, predmet br. IT-99-36-PT, Odluka po drugom zahtjevu tužilaštva za izricanje zaštitnih mjera (dalje u tekstu: Druga odluka u predmetu *Brđanin*), 27. oktobar 2000., par. 12–23; *Tužilac protiv Brđanina*, predmet br. IT-99-36-T, Odluka po trećem zahtjevu tužioca za zaštitne mjere (dalje u tekstu: Treća odluka u predmetu *Brđanin*), 8. novembar 2000., par. 13; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po zahtjevu optužbe za izdavanje naloga za zaštitu, 1. avgust 2006., str. 5.

¹⁵ Prva odluka u predmetu *Brđanin*, par. 11.

Tužilac protiv Brđanina i Talića, utvrđeno da su za dokazivanje "izuzetnih okolnosti" koje opravdavaju odgodu objelodanjivanja identiteta svjedoka optuženom relevantni sljedeći faktori:

- a. *Objektivna vjerovatnoća da će objelodanjivanje optuženom dovesti do uticanja.* Tužilaštvo mora pokazati da postoji vjerovatnoća da će objelodanjivanje identiteta određenih svjedoka *optuženom* i njegovom timu odbrane, uprkos obavezi optuženog i njegovog tima odbrane u pogledu objelodanjivanja trećim stranama, dovesti do uticanja na te svjedoke ili zastrašivanja. Nije dovoljno da se pokaže da su svjedoci izloženi riziku od uticanja zbog objelodanjivanja njihovog identiteta javnosti ili medijima.¹⁶ Vjerovatnoća da će doći do uticanja mora biti *objektivna*: iako sami svjedoci mogu smatrati da su možda izloženi riziku, subjektivni strahovi koje svjedoci eventualno izraze "nisu *sami po sebi* dovoljni da se pokaže da postoji stvarna *vjerovatnoća* da su oni u opasnosti ili izloženi riziku".¹⁷ Da bi se opravdalo zadiranje u prava optuženog, ti strahovi moraju imati čvrsto činjenično uporište.
- b. *Konkretan, a ne opšti osnov zahtjeva.* Traže se "konkretn[i] dokaz[i] o postojanju takvog rizika u odnosu na određene svjedoke", a ne neodređeni rizik u vezi sa svjedocima uopšte.¹⁸ Pretresno vijeće se mora uvjeriti da tužilaštvo podnosi zahtjev radi zaštite konkretnih žrtava i svjedoka u konkretnom suđenju, a ne uopšten zahtjev s ciljem podsticanja potencijalnih svjedoka na javljanje i svjedočenje i, posredno, olakšavanja budućeg pokretanja krivičnih postupaka protiv drugih osoba.¹⁹ Pretresno vijeće u predmetu *Tužilac protiv Brđanina i Talića* stalo je na stanovište da bi odobravanje zahtjeva koji počiva na ovom posljednjem osnovu dovelo do prejakog pomjeranja jezičca na vagi u korist ekspeditivnosti budućeg krivičnog gonjenja na uštrb prava optuženog na pravično suđenje.²⁰
- c. *Trajanje perioda koji prethodi početku suđenja do kojeg mora biti izvršeno objelodanjivanje optuženom.*²¹ Pretresna vijeća su konstatovala da je "mogućnost vršenja pritiska na svjedoka tim veća što je više vremena prošlo između

¹⁶ Druga odluka u predmetu *Brđanin*, par. 22; Treća odluka u predmetu *Brđanin*, par. 16.

¹⁷ Prva odluka u predmetu *Brđanin*, par. 26; vidi i Drugu odluku u predmetu *Brđanin*, par. 19; *Tužilac protiv Brđanina*, predmet br. IT-99-36-T, Odluka po dvanaestom zahtjevu tužilaštva za zaštitne mjere za žrtve i svjedoke (dalje u tekstu: Četvrta odluka u predmetu *Brđanin*), 12. decembar 2002., par. 8.

¹⁸ Prva odluka u predmetu *Brđanin*, par. 28.

¹⁹ Prva odluka u predmetu *Brđanin*, par. 29.

²⁰ Prva odluka u predmetu *Brđanin*, par. 30–31.

²¹ Prva odluka u predmetu *Brđanin*, par. 33; Druga odluka u predmetu *Brđanin*, par. 16.

Prijevod

objelodanjivanja identiteta svjedoka i trenutka svjedočenja".²² Uprkos tome, zaključeno je da je primjereno da se pomenuti period definiše u odnosu na početak suđenja, a ne na trenutak svjedočenja.²³ Razumno trajanje tog perioda zavisiće od prirode dokaza koji će neki svjedok predočiti; na primjer, moguće je da će svjedoku čiji iskaz direktno tereti optuženog zbog položaja nadređenog ili pomaganja i podržavanja biti potrebna veća zaštita nego svjedoku čiji iskaz ne tereti direktno optuženog.²⁴

20. Pretresno vijeće ističe da je ono, pri odmjeravanjarelevantnih interesa, dužno da vodi računa o činjenici da, u skladu s članom 20(1) Statuta, "ravnoteža nalaže davanje prednosti pravu optuženog da mu se obelodani identitet svedoka na koje će se optužba osloniti".²⁵ Iako se "dužno poštovanje" mora pridati i zaštiti žrtava i svjedoka, taj faktor je sekundaran.²⁶

21. Drugo pitanje koje se postavlja u vezi s pravilom 69 jeste da li je odgođeno objelodanjivanje koje je odobreno u nekom ranijem postupku zaštitna mjera koja automatski ostaje na snazi, *mutatis mutandis*, u kasnijim postupcima u smislu pravila 75(F)(i) ili je to drugačija vrsta mjere, vezana za objelodanjivanje, a ne za sudski postupak, koja se za svaki predmet mora odobriti ponovo. U predmetu *Tužilac protiv Brđanina*, Žalbeno vijeće je zauzelo stanovište da prihvatanje odgođenog objelodanjivanja kao zaštitne mjere koja, kad se odobri, ostaje na snazi u kasnijim postupcima, predstavlja bolji pristup. Žalbeno vijeće je zaključilo: "Značenje formulacije *mutatis mutandis* samo po sebi zahtijeva fleksibilnu primjenu načela sadržanog u tom pravilu i sugeriše da bi se ista vrsta zaštite garantovana svjedoku u jednom predmetu trebala automatski prenijeti na tog svjedoka u nekom drugom predmetu, bez obzira da li to predstavlja 'ostanak na snazi' u doslovnom smislu riječi."²⁷ Ovo Pretresno vijeće će slijediti tumačenje tog načela koje je dalo Žalbeno vijeće.²⁸

²² Prva odluka u predmetu *Brđanin*, par. 24, 28; Druga odluka u predmetu *Brđanin*, par. 18; Treća odluka u predmetu *Brđanin*, par. 13.

²³ Prva odluka u predmetu *Brđanin*, par. 33.

²⁴ Prva odluka u predmetu *Brđanin*, par. 34; Treća odluka u predmetu *Brđanin*, par. 15.

²⁵ *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za izricanje privremenih zaštitnih mera u skladu sa pravilom 69, 19. februar 2002., par. 32.

²⁶ Prva odluka u predmetu *Brđanin*, par. 20; Druga odluka u predmetu *Brđanin*, par. 18; Treća odluka u predmetu *Brđanin*, par. 13.

²⁷ *Tužilac protiv Brđanina*, predmet br. IT-99-36-A, Odluka po zahtjevu Miće Stanišića za pristup svim povjerljivim materijalima iz predmeta *Brđanin*, 24. januar 2007., par. 17.

²⁸ Iako ni Statut ni Pravilnik Međunarodnog suda ne nalažu primjenu principa presedana, uvriježeno je da pretresna vijeća postupaju u skladu s odlukama Žalbenog vijeća, posebno u vezi s pitanjima primjene materijalnog prava. Vidi *Tužilac protiv Aleksovskog*, predmet br. IT-95-14/1-A, Presuda, 24. mart 2000., par. 113.

III. Diskusija

A. Mnogobrojnost podnesaka

22. Iako Pretresno vijeće ne donosi nikakav konkretan zaključak u vezi s ovim pitanjem, ono ovdje izražava bojazan zbog toga što se na osnovu necjelovitog načina na koji je tužilaštvo pristupalo pitanju zaštite svjedoka stiče utisak da ono svoju važnu dužnost obezbjeđivanja takve zaštite nije vršilo s dužnom revnošću. Vijeće je svjesno činjenice da tužilaštvo zbog raznih rokova u vezi s obavezama objelodanjivanja možda nije bilo u mogućnosti da konsoliduje sve svoje podneske koje se tiču zaštitnih mjera. Uprkos tome, Vijeće ističe da pitanje zaštite svjedoka nije rješavano na dovoljno sveobuhvatan način i upozorava tužilaštvo na značaj te dužnosti, u vezi s kojom ono mora uložiti maksimalne napore.

B. Produženje roka za odgovor

23. Vijeće smatra da produženje roka zatraženo Zahtjevom optuženog za produženje roka nije opravdano. Prema tome, njegov rok za podnošenje odgovora na Zahtjev tužilaštva bio je 6. oktobar 2008.²⁹

24. Šire uzevši, Pretresno vijeće s neodobravanjem konstatuje da optuženi nije blagovremeno odgovorio na dva podneska tužilaštva. Što se tiče njegovog Prvog zahtjeva za razjašnjenje, optuženi je čekao 21 dan prije nego što je odgovorio a, kad je riječ o njegovom Zahtjevu za produženje roka on je, nakon što je obaviješten o podnošenju Zahtjev tužilaštva i nakon što je upoznat s njegovim sadržajem, čekao 15 dana prije nego što je zatražio produženje roka za odgovor. Tužilaštvo je na oba podneska odgovorilo na dobrovoljnom osnovu, uprkos kašnjenju u njihovom podnošenju. Vijeće ponovo upozorava optuženog da njegov izbor da se sam zastupa nije opravdanje za kasno podnošenje podnesaka ili stalne zahtjeve za produženje roka.

C. Nastavak primjene ranije određenih zaštitnih mjera na osnovu pravila 75

25. Pretresno vijeće smatra da zaštitne mjere u vezi sa suđenjem i objelodanjivanjem javnosti koje su odobrene na osnovu pravila 75(B) i navedene u podnescima potpadaju pod pravilo 75(F)(i) i stoga će, da bi se izbjegla sumnja, primiti na znanje nastavak njihove primjene u tekućem postupku. Taj nastavak primjene uključuje dodjelu novih pseudonima svjedocima za koje je ranije odobrena upotreba pseudonima, budući da Pretresno vijeće smatra da je to samo administrativna

²⁹ Odluka po zahtjevu Momčila Perišića za pristup povjerljivim materijalima u predmetu protiv Radovana Karadžića, 14. oktobar 2008., par. 14.

Prijevod

mjera čija je svrha da se u tekućem predmetu očuva suština ranije odobrene zaštitne mjere kako bi se na najbolji način osigurala bezbjednost tih svjedoka.³⁰

D. Odgođeno objelodanjivanje

26. Pretresno vijeće podsjeća na svoju odluku u ovom predmetu od 2. septembra 2008.,³¹ kojom je tužilaštvu odobrilo izuzimanje od obaveze objelodanjivanja iz pravila 66(A)(i) i dopustilo da rediguje povjerljive podatke o svjedocima za koje je već odobreno odgođeno objelodanjivanje ili za koje tužilaštvo namjerava da zatraži odgođeno objelodanjivanje.

(i) Prva obavijest tužilaštva: nastavak primjene odgođenog objelodanjivanja na osnovu pravila 75

27. Primivši Dopunu Prve obavijesti tužilaštva, Pretresno vijeće se uvjerilo da su za sva četiri svjedoka za koja je tako navedeno u Prvoj obavijesti tužilaštva i koji su opisani u povjerljivom *ex parte* Dodatku tog podneska u ranijim postupcima pred Međunarodnim sudom odobrene mjera odgođenog objelodanjivanja, kao i druge zaštitne mjere.

28. Tužilaštvo tvrdi da, prema njegovim saznanjima, od prvobitnog odobravanja zaštitnih mjera nije došlo do promjene u ličnim okolnostima ijednog od tih svjedoka. U skladu s praksom koju su usvojila druga pretresna vijeća i shodno sudskoj praksi Žalbenog vijeća, ovo Pretresno vijeće će primiti na znanje da se na ranije odobrene zaštitne mjere primjenjuje pravilo 75(F), što omogućuje odgodu objelodanjivanja identiteta i neredigovanih izjava pomenutih svjedoka optuženom u ovom postupku.

(ii) Zahtjev tužilaštva: zahtjev da se odobri odgođeno objelodanjivanje na osnovu pravila 69

29. Za svjedoka za koga se Zahtjevom tužilaštva i Odgovorom i daljnjim zahtjevom tužilaštva traži odgođeno objelodanjivanje i koji je opisan u povjerljivom *ex parte* Dodatku Zahtjevu tužilaštva, u ranijim postupcima pred Međunarodnim sudom su odobrene druge zaštitne mjere, ali za njega u tim postupcima nije odobreno odgođeno objelodanjivanje. Tužilaštvo navodi da, uprkos višestrukim naporima, nije uspjelo da stupi u kontakt s tim svjedokom.³² Ono sugerše da bi mu odobravanjem odgode objelodanjivanja identiteta svjedoka optuženom dok ono tog svjedoka ne

³⁰ Vidi, npr., Odluku u predmetu *Lukić*, par. 8.

³¹ Odluka po zahtjevu tužilaštva za neobjelodanjivanje, 2. septembar 2008., par. 10.

³² Zahtjev tužilaštva, par. 4; Odgovor i daljnji zahtjev tužilaštva, par. 6-7.

Prijevod

kontaktira ili na daljnji period od 30 dana, koje god je kraće, Vijeće dalo više vremena za kontaktiranje svjedoka i razgovor o eventualnim promjenama u njegovim okolnostima.³³

30. Pretresno vijeće u predmetu *Tužilac protiv Tadića* bilo je mišljenja da se ravnoteža između suprotstavljenih interesa mora uspostaviti u zavisnosti od činjenica pojedinog predmeta.³⁴ Ovo Pretresno vijeće smatra, kao što je smatralo i Pretresno vijeće u predmetu *Tužilac protiv Brđanina i Talića*,³⁵ da su pri donošenju odluke o tome da li treba odobriti zahtjev na osnovu pravila 69(A) relevantni sljedeći činjenični faktori:

- a. identitet svjedoka;
- b. nacionalna i etnička pripadnost svjedoka;
- c. uloga i dužnosti koje je svjedok obavljao i položaj na kojem je bio tokom sukoba;
- d. priroda dokaza koje će svjedok predložiti pred ovim Pretresnim vijećem; i
- e. događaji vezani za optuženog o kojima će svjedok svjedočiti pred ovim Pretresnim vijećem.

31. U povjerljivom *ex parte* Dodatku Zahtjevu tužilaštva, tužilaštvo iznosi razloge kojim potkrepljuje svoj zahtjev za odgođeno objelodanjivanje identiteta ovog svjedoka. Pošto je pažljivo razmotrilo te razloge i uzelo u obzir gorenavedene pravne i činjenične elemente relevantne za primjenu pravila 69(A), Pretresno vijeće se uvjerilo da je tužilaštvo u vezi s tim zahtjevom ispunilo svoju dužnost da pokaže da postoje izuzetne okolnosti koje opravdavaju odgodu objelodanjivanja identiteta svjedoka optuženom na daljnji period od 30 dana. Budući da se objelodanjivanje odgađa samo privremeno i da je optuženom već stavljena na raspolaganje redigovana verzija izjave svjedoka,³⁶ Vijeće se uvjerilo da odobravanje ove zaštitne mjere neće neprimjereno ići na štetu prava optuženog na pravično suđenje. Zatraženom mjerom uspostavlja se odgovarajuća ravnoteža između zaštite prava optuženog i garancije da su uzeti u obzir rizici kojima bi ovaj svjedok mogao biti izložen. Uz to, Pretresno vijeće smatra da su i Zahtjev tužilaštva i Odgovor i daljnji zahtjev tužilaštva primjereno podnijeti na povjerljivom osnovu.

³³ Zahtjev tužilaštva, par. 4.

³⁴ Odluka u vezi sa svjedokom R u predmetu *Tadić*, str. 4.

³⁵ Četvrta odluka u predmetu *Brđanin*, par. 9.

³⁶ Zahtjev tužilaštva, par. 3, 8.

(iii) *Druga obavijest tužilaštva: nastavak primjene odgođenog objelodanjivanja na osnovu pravila 75*

32. Pretresno vijeće napominje da je zaštitna mjera koja je u ranijem postupku, u predmetu *Tužilac protiv Krajišnika*, odobrena za svjedoka za koga se Drugom obaviješću tužilaštva traži odgođeno objelodanjivanje, tužilaštvu omogućava odgodu objelodanjivanja identiteta i izjave tog svjedoka optuženom do 30 dana prije početka njegovog svjedočenja.³⁷ U skladu s već pomenutom uvriježenom praksom Međunarodnog suda, Pretresno vijeće smatra da je primjereno da se trajanje odgode definiše u odnosu na očekivani početak suđenja, a ne na početak svjedočenja.³⁸ Stoga će pretresno vijeće ranije odobrenu mjeru izmijeniti *ex proprio motu* radi njenog usklađivanja s pomenutim principom.

33. U vezi sa zahtjevom optuženog iz Drugog zahtjeva za razjašnjenje da Pretresno vijeće naloži tužilaštvu da objelodani pseudonim koji je dotični svjedok koristio u ranijem predmetu kako bi optuženi mogao ocijeniti javno svjedočenje i naloge izdate u vezi s tim svjedokom, tužilaštvo je odgovorilo da bi takvo objelodanjivanje moglo dovesti do preranog otkrivanja identiteta svjedoka i da optuženom ionako ne bi bilo od pomoći.³⁹ Budući da je za tog svjedoka ranije odobreno odgođeno objelodanjivanje identiteta, pretresno vijeće smatra da nije potrebno da se naloži objelodanjivanje daljnjih informacija te vrste. Osim toga, prema tvrdnji tužilaštva, iskaz tog svjedoka iz ranijeg postupka čini dio propratnog materijala uz "Zahtjev za izmjenu Prve izmijenjene optužnice" koji je tužilaštvo podnijelo 22. septembra 2008.,⁴⁰ stoga je, u skladu s obavezama objelodanjivanja kojima tužilaštvo podliježe na osnovu pravila 50 i 66(A)(i), optuženom 29. oktobra 2008. stavljena na raspolaganje kopija tog iskaza na B/H/S-u.⁴¹ Radi omogućavanja optuženom da na najbolji mogući način pripremi tezu, Vijeće će naložiti tužilaštvu da optuženom do 30 dana prije početka suđenja objelodani pseudonim pod kojim je dotični svjedok ranije pominjan, kao i druge podatke o identitetu čije se objelodanjivanje traži pravilom 69(C).

³⁷ *Tužilac protiv Krajišnika*, predmet br. IT-00-39, Odluka po zahtjevu optužbe za zaštitne mjere za svjedoka koji je osjetljiv izvor informacija, 11. decembar 2003., str. 7.

³⁸ Prva odluka u predmetu *Brđanin*, par. 33.

³⁹ Odgovor tužilaštva na Drugi zahtjev optuženog za razjašnjenje, par. 2.

⁴⁰ Druga obavijest tužilaštva, par. 1.

⁴¹ U skladu s obavezama koje je tužilaštvo preuzelo na statusnoj konferenciji održanoj 28. oktobra 2008., Pretresno vijeće je izdalo Nalog o dostavljanju propratnog materijala uz zahtjev za izmjenu optužnice, kojim je od tužilaštva tražilo da ga obavijesti o dostavljanju optuženom relevantnog propratnog materijala na B/H/S, kada tu svoju obavezu ispuni. Dana 29. oktobra tužilaštvo je podnijelo Obavještenje u vezi s dostavljanjem propratnog materijala uz predloženu Drugu izmijenjenu optužnicu, kojim je obavijestilo Pretresno vijeće da je objelodanilo sav materijal.

IV. Dispozitiv

34. Shodno tome, Pretresno vijeće, na osnovu članova 20, 21 i 22 Statuta Međunarodnog suda i pravila 54, 66, 69, 75 i 127 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda, ovim NALAŽE kako slijedi:

- a. Kao što se navodi u Prvoj obavijesti tužilaštva, PRIMA SE NA ZNANJE da zaštitne mjere odobrene u ranijim postupcima, uz odgovarajuće izmjene, ostaju na snazi u ovom postupku, kako slijedi:
 - i. U svim postupcima pred Međunarodnim sudom i razgovorima između strana u postupku, 31 svjedok naveden u Prvoj obavijesti tužilaštva pominjaće se pod sljedećim pseudonimima: KDZ01, KDZ02, KDZ03, KDZ04, KDZ05, KDZ06, KDZ07, KDZ08, KDZ09, KDZ10, KDZ11, KDZ12, KDZ13, KDZ14, KDZ15, KDZ16, KDZ17, KDZ18, KDZ19, KDZ20, KDZ21, KDZ22, KDZ23, KDZ24, KDZ25, KDZ26, KDZ27, KDZ28, KDZ29, KDZ30 i KDZ31.
 - ii. Sljedeći svjedoci svjedočiće na zatvorenoj sjednici: KDZ24, KDZ25, KDZ26, KDZ27 i KDZ31.
 - iii. Sljedeći svjedoci svjedočiće uz primjenu izobličenja slike: KDZ04, KDZ05, KDZ06, KDZ07, KDZ08, KDZ09, KDZ10, KDZ11, KDZ12, KDZ13, KDZ14, KDZ15, KDZ16, KDZ17, KDZ18, KDZ19, KDZ20, KDZ21, KDZ22, KDZ23, KDZ28, KDZ29 i KDZ30.
 - iv. Sljedeći svjedoci svjedočiće uz primjenu izobličenja glasa: KDZ16, KDZ17, KDZ18, KDZ19, KDZ20, KDZ21, KDZ22, KDZ23, KDZ28, KDZ29 i KDZ30.
 - v. Tužilaštvo za sada može uskratiti optuženom podatke o identitetu i izjave svjedoka KDZ28, KDZ29, KDZ30 i KDZ31 za koje je zatraženo odgođeno objelodanjivanje. Međutim, tužilaštvo će podatke o identitetu i neredigovane povjerljive izjave svakog od tih svjedoka staviti na raspolaganje odbrani najmanje 30 dana prije očekivanog početka suđenja.
- b. Kao što se traži u Zahtjevu tužilaštva i Odgovoru i daljnjem zahtjevu tužilaštva, PRIMA SE NA ZNANJE da zaštitne mjere odobrene u ranijim postupcima, uz

Prijevod

odgovarajuće izmjene, ostaju na snazi u ovom postupku i ODOBRAVAJU se daljnje zaštitne mjere, kako slijedi:

- i. Svjedok opisan u Zahtjevu tužilaštva i povjerljivom *ex parte* Dodatku pominjaće se pod pseudonimom KDZ32 u svim postupcima pred Međunarodnim sudom i razgovorima između strana u postupku.
 - ii. Svjedok KDZ32 svjedočiće na zatvorenoj sjednici.
 - iii. Tužilaštvo za sada može uskratiti optuženom podatke o identitetu svjedoka KDZ32. Međutim, tužilaštvo će podatke o identitetu i neredigovane povjerljive izjave svjedoka KDZ32 staviti na raspolaganje odbrani najkasnije 30 dana nakon donošenja ove Odluke.
- c. Optuženi se OBAVJEŠTAVA da, ako za to bude imao razloga, u roku od sedam dana od primanja ove Odluke na B/H/S-u može podnijeti zahtjev za poništavanje odluke iz paragrafa 34(b)(iii).
- d. Kao što se navodi u Drugoj obavijesti tužilaštva, PRIMA SE NA ZNANJE da zaštitne mjere odobrene u ranijim postupcima, uz odgovarajuće izmjene, ostaju na snazi u ovom postupku, kako slijedi:
- i. Svjedok opisan u Drugoj obavijesti tužilaštva i povjerljivom *ex parte* Dodatku pominjaće se pod pseudonimom KDZ33 u svim postupcima pred Međunarodnim sudom i razgovorima između strana u postupku.
 - ii. Tužilaštvo za sada može uskratiti optuženom podatke o identitetu svjedoka KDZ33. Međutim, tužilaštvo će podatke o identitetu i neredigovane povjerljive izjave svjedoka KDZ33, kao i pseudonim koji je za tog svjedoka korišten u ranijim postupcima, staviti na raspolaganje odbrani najkasnije 30 dana prije očekivanog početka suđenja.
- e. Kao što se navodi u Trećoj obavijesti tužilaštva, PRIMA SE NA ZNANJE da zaštitne mjere odobrene u ranijim postupcima, uz odgovarajuće izmjene, ostaju na snazi u ovom postupku, kako slijedi:
- i. U svim postupcima pred Međunarodnim sudom i razgovorima između strana u postupku, 64 svjedoka za koje je zatražena upotreba različitih pseudonima pominjaće se pod sljedećim pseudonimima: KDZ34, KDZ35, KDZ36,

Prijevod

KDZ37, KDZ38, KDZ39, KDZ40, KDZ41, KDZ42, KDZ43, KDZ44, KDZ45, KDZ46, KDZ47, KDZ48, KDZ49, KDZ50, KDZ51, KDZ52, KDZ53, KDZ54, KDZ55, KDZ56, KDZ57, KDZ58, KDZ59, KDZ60, KDZ61, KDZ62, KDZ63, KDZ64, KDZ65, KDZ66, KDZ67, KDZ68, KDZ69, KDZ70, KDZ71, KDZ72, KDZ73, KDZ74, KDZ75, KDZ76, KDZ77, KDZ78, KDZ79, KDZ80, KDZ81, KDZ82, KDZ83, KDZ84, KDZ85, KDZ86, KDZ87, KDZ88, KDZ89, KDZ90, KDZ91, KDZ92, KDZ93, KDZ94, KDZ95, KDZ96 i KDZ97.

- ii. Dva svjedoka opisana u paragrafu 5(b) Treće obavijesti tužilaštva svjedočiće uz primjenu izobličenja slike.
- f. Predstavnici javnosti ne smiju fotografisati, snimati video-tehnikom ili crtati svjedoke dok se oni nalaze u prostorijama Međunarodnog suda.
 - g. Imena, podaci o mjestu boravka i drugi podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet svjedoka biće zapečaćeni i neće se uvrštavati ni u jedan javni dokument Međunarodnog suda. Ukoliko su imena i drugi podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet svjedoka sadržani u postojećim javnim dokumentima Međunarodnog suda, ti podaci će se brisati iz navedenih dokumenata.
 - h. Sve rasprave u vezi sa zaštitnim mjerama za svjedoke održavaće se na zatvorenim sjednicama, a redigovani zapisnici i transkripti tih sjednica mogu se objaviti javnosti i medijima tek nakon što ih pregleda tužilaštvo, koje će se u vezi s tim konsultovati sa Službom za žrtve i svjedoke.
 - i. Kao opštu zaštitnu mjeru u svrhu objelodanjivanja optuženom, tužilaštvo može iz izjava, pismenih iskaza pod zakletvom i službenih izjava žrtava, svjedoka i potencijalnih svjedoka redigovati sljedeće:
 - i. sve podatke koji otkrivaju, ili mogu dovesti do otkrivanja, trenutnog mjesta boravka autora bilo koga takvog dokumenta i/ili njegove porodice;
 - ii. sve podatke sadržane u tim dokumentima koji otkrivaju, ili mogu dovesti do otkrivanja, trenutnog mjesta boravka osoba čije se ime u njima navodi i koje su dale izjave koje je tužilaštvo već objelodanilo ili namjerava da objelodani;

i

Prijevod

- iii. jedinstvene matične brojeve ili brojeve pasoša žrtava, svjedoka i potencijalnih svjedoka.
- j. Ukoliko je optuženom poznato ili mu postane poznato trenutno mjesto boravka žrtve, svjedoka ili potencijalnog svjedoka koje je navelo tužilaštvo, tu informaciju ne smije objelodaniti javnosti (uključujući medije), osim u ograničenoj mjeri u kojoj je to razumno potrebno za pripremu i izvođenje dokaza (kako je dolje navedeno) i optuženi ne smije stupiti u kontakt ni sa jednom žrtvom, svjedokom ili potencijalnim svjedokom koje je navelo tužilaštvo a da o tome prethodno pismeno ne obavijesti tužilaštvo, u takvom roku i pod takvim uslovima koji će tužilaštvu omogućiti da preduzme eventualno potrebne i prikladne mjere za zaštitu bezbjednosti i privatnosti dotične žrtve, svjedoka ili potencijalnog svjedoka. Pri stupanju u kontakt sa žrtvom, svjedokom ili potencijalnim svjedokom koje je navelo tužilaštvo optuženi se mora identificirati.
- k. U mjeri u kojoj je to optuženom razumno potrebno za pripremu i učešće u ovom postupku te za izvođenje dokaza odbrane, on može od tužilaštva zatražiti podatke o trenutnom mjestu boravka žrtve, svjedoka ili potencijalnog svjedoka.
- l. Optuženi ne smije objelodaniti javnosti nijedan povjerljivi podatak u vezi sa svjedokom (uključujući, između ostalog, imena, podatke o mjestu boravka i podatke na osnovu kojih se može utvrditi identitet bilo koje žrtve, svjedoka ili potencijalnog svjedoka), osim u ograničenoj mjeri u kojoj je takvo objelodanjivanje direktno i konkretno potrebno za pripremu i izvođenje dokaza. U slučaju da optuženi smatra da je objelodanjivanje u tu ograničenu svrhu direktno i konkretno potrebno, on mora obavijestiti svaku osobu iz javnosti kojoj su nejavni materijali ili informacije pokazani ili objelodanjeni da dotični materijal ili informaciju ne smije umnožavati, reprodukovati ili objavljivati, te da ih ne smije pokazati, objelodaniti ili prenijeti njihov sadržaj nijednoj drugoj osobi. Ako takva osoba dođe u posjed originala ili bilo koga primjerka ili duplikata takvog materijala ili informacije, mora ga vratiti optuženom kad joj takav materijal ili informacija više ne budu potrebni za pripremu i izvođenje dokaza.
- m. Sav povjerljivi materijal koji se odnosi na zaštićene žrtve, svjedoke ili potencijalne svjedoke optuženi mora čuvati na povjerljivoj osnovi i po okončanju postupka ga mora uništiti ili vratiti Sekretarijatu.

Prijevod

- n. Izuzev u slučajevima predviđenim u potparagrafu (l) gore, za svaku osobu, uključujući optuženog, koja svjesno i hotimično objelodani podatke na osnovu kojih se može utvrditi identitet neke zaštićene žrtve, svjedoka ili potencijalnog svjedoka ili bilo koji drugi podatak koji je dovoljan za njihovu identifikaciju, smatraće se da krši ovaj Nalog i protiv nje se može pokrenuti krivični postupak za nepoštovanje Međunarodnog suda na osnovu pravila 77 Pravilnika.
- o. Sve odredbe ove Odluke odnose se podjednako na tužilaštvo, optuženog i javnost.
- p. Za potrebe ove Odluke, pod pojmom "javnost" podrazumijevaju se sve osobe, uključujući korporacije; vlade i njihovi organi/odjeli; organizacije; pravne osobe; udruženja; grupe; članovi porodice, prijatelji i saradnici optuženog; optuženi i branioci u drugim postupcima pred Međunarodnim sudom; kao i mediji. Međutim, za potrebe ove Odluke, "javnost" ne podrazumijeva sudije Međunarodnog suda; osoblje Sekretarijata i Tužilaštva; *amici curiae* (ako je relevantno); kao ni optuženog i (eventualno) njegov tim odbrane.
- q. Zahtjev optuženog za produženje roka se ODBIJA.
- r. Drugi zahtjev optuženog za razjašnjenje se ODBIJA.
35. Vijeće ovim UPUĆUJE Sekretarijat da preduzme sve potrebne mjere za primjenu ove Odluke.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
 sudija Patrick Robinson,
 predsjedavajući

Dana 30. oktobra 2008.
 U Haagu,
 Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]